

SÈRIE 3**OPCIÓ A****Exercici 1: Discurs de Sagasta al Congrés de Diputats, 27 d'abril de 1898**

Per a totes les preguntes:

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aportí, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 4 i 28, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 1.4. i amb els de continguts procedimentals 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció curricular (*La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*).

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

A la primera pregunta l'alumnat ha de resumir les idees principals del text: es tracta d'un discurs parlamentari en el qual el seu autor, Sagasta, justifica amb diversos arguments la declaració de guerra als Estats Units d'Amèrica (0,5 punts). A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha de situar el text en el context històric de l'Espanya de la Restauració i les guerres colonials de 1895-98 (Cuba i Filipines) (0,5 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat parli de la Regència de Maria Cristina.

2) 1,5 punts

A la segona pregunta l'alumnat ha d'identificar qui era Sagasta: líder del partit liberal i, aleshores, cap del govern d'Espanya i un dels fonaments, juntament amb Cánovas, del sistema polític de la Restauració (0,5 punts). Tot seguit, l'alumnat ha de comentar breument les causes de la guerra hispanoamericana: desig autonomista dels cubans, negativa de la metròpoli d'atorgar-li l'autonomia, creixent intervencionisme econòmic a l'illa dels Estats Units (0,25 punts), així com els fets més destacats (desfeta de la marina de guerra espanyola) (0,25 punts) i les conseqüències de la guerra (pèrdua de les colònies, dificultats d'alguns sectors exportadors, fallida de la Hisenda pública, aparició del regeneracionisme i la generació del 98, consolidació del catalanisme polític, etc.) (0,5 punts). El corrector valorarà molt especialment que l'alumnat relacioni la desfeta de 1898 amb l'emergència del regeneracionisme com a programa polític i de la consolidació del catalanisme polític, així com que esmenti les anteriors lluites d'independència cubanes.

3) 2,5 punts

A la tercera pregunta l'alumnat ha d'explicar els fonaments organitzatius del sistema polític de la Restauració: Constitució de 1876, model britànic basat en l'arbitratge de la monarquia, bipartidisme, caciquisme, falsejament sistemàtic de les eleccions i de la vida política (aspecte que es valorarà sobre 1,25 punts). També ha d'esmentar quins eren els dos grans partits dinàstics i quines les forces socials que van donar suport a la Restauració (burguesia terratinent, burgesia industrial, Església, aristocràcia) (0,5 punts) i, finalment, les forces d'oposició política (carlins, republicans, socialistes, catalanistes) i social (moviment obrer socialista i anarquista) al règim (aspecte que es valorarà sobre 0,75 punts). El corrector valorarà molt positivament el fet que l'alumnat esmenti alguns dirigents polítics i socials del període i també el fet que assenyali l'emergència del catalanisme polític com un estat d'opinió contrari al marc polític dissenyat per Cánovas.

Exercici 2: quadre sobre l'origen geogràfic dels immigrants a la província de Barcelona l'any 1970.

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 14, 15, 16, 17 i 21, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 3.3 i 3.4 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció curricular (*El franquisme*).

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

A la primera pregunta l'alumnat haurà de descriure la procedència geogràfica dels immigrants a la província de Barcelona l'any 1970, tot destacant la importància dels immigrants procedents d'Andalusia, Castella-Lleó i Extremadura, regions agrícoles i molt poc desenvolupades econòmicament en aquells anys, i la immigració procedent de les zones agrícoles i menys desenvolupades de la pròpia Catalunya (aspecte que es valorarà sobre 0,50 punts). També ha de dir que les dades es poden situar en l'època de creixement de l'economia espanyola (etapa del "desarrollismo") i, molt especialment, de l'economia catalana. (0,50 punts).

2) 1,5 punts

A la segona pregunta l'alumnat ha d'explicar les conseqüències d'aquesta immigració per a Catalunya: demogràfiques (augment del nombre d'habitants i de la taxa de natalitat i rejueniment de la població catalana) (0,5 punts), econòmiques (creixement del nombre de treballadors de la indústria; augment de la demanda de tot tipus de productes, de la producció i de la construcció) (0,5 punts) i socials (especulació del sòl i creixement urbanístic desordenat, amb barris mancats de tot tipus de serveis) (0,5 punts). El corrector valorarà molt positivament que l'alumnat faci referència a les aportacions positives que la immigració ha tingut per a Catalunya, així com la seva integració i el grau de convivència assolit.

3) 2,5 punts

Cal que l'alumnat centri l'exposició de la qüestió a partir de la nova orientació econòmica iniciada a partir del Pla d'Estabilització del 1959 i la política dels Plans de Desenvolupament dels anys 60, tot exposant els aspectes principals de la nova orientació econòmica (la reducció de l'intervencionisme estatal en els afers econòmics, l'afavoriment de les exportacions i l'alliberament de les importacions, així com la crida a la inversió estrangera, el control del dèficit públic i la fixació del valor de la pesseta en relació al dòlar) (0,5 punts) i els seus efectes sobre la població, l'agricultura, la indústria, el comerç, les importacions energètiques i la balança comercial (clarament deficitària) (0,5 punts). També es referirà a les causes profundes d'aquest desenvolupament: energia a bon preu, inversions estrangeres, mà d'obra jove i barata (degut a la repressió del moviment obrer), context internacional favorable a les exportacions (degut al creixement de les economies europees occidentals) (0,5 punts) i a com es compensava el dèficit de la balança comercial (aportacions del turisme i ingressos de divises dels emigrants) (0,5 punts). Finalment, esmentarà com tot aquest procés entra en una davallada important a partir de la crisi del petroli del 1973. (0,5 punts)

OPCIÓ B

Exercici 1: Text sobre la insurrecció militar de juliol de 1936 a Barcelona

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 10, 11, 12, i 13 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4, 2.5 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció curricular (*La Guerra Civil*).

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de resumir les idees principals del text: la detenció del general Goded i les paraules de Companys i del mateix Goded en el moment de la seva detenció el juliol del 1936 a Barcelona. (0,5 punts). El text cal situar-lo en els inicis de la Guerra Civil i el general Goded com a cap militar de l'aixecament a Catalunya, detingut en el moment de la seva arribada a Barcelona des de Mallorca. (0,5 punts)

2) 2 punts

L'alumnat s'ha de referir a les característiques de la resistència popular (encapçalada per la CNT-FAI i amb d'altres forces d'esquerres) i la lluita amb les columnes militars als carrers de Barcelona; i també ha de destacar l'entusiasme revolucionari que desfermà a Barcelona, i Catalunya per extensió, l'inici de la Guerra Civil (0,5 punts). Per altra banda, s'ha de referir a la formació del Comitè de Milícies Antifeixistes, amb participació de tots els partits i sindicats d'esquerra (tot diferenciant els grups democràtics que defensaven les institucions republicanes –ERC- dels sectors revolucionaris – CNT-FAI, UGT, PSUC, POUM) i esmentar alguna característica del seu funcionament (0,5 punts). També ha d'esmentar la repressió indiscriminada iniciada per sectors revolucionaris radicals (fonamentalment la FAI) contra persones acusades de donar suport als militars revoltats (eclesiàstics, catòlics practicants, persones adinerades o de clara significació dretana). (0,5 punts). Finalment, també es referirà als inicis de la revolució social: la col·lectivització espontània de les empreses que s'havien quedat sense dirigents per la desaparició o fugida de molts empresaris. (0,5 punts)

3) 2 punts

L'alumnat ha de fer un desenvolupament, per força, sintètic. Cal, però, que marqui algunes etapes principals: a) des dels inicis de la guerra fins als fets del maig del 1937, en la que tots els sectors polítics i sindicals participen en la defensa i organització del model republicà i s'aplica el decret de col·lectivitzacions (0,5 punts); b) la ruptura d'aquesta unitat republicana a partir dels enfrontaments del maig del 1937 (0,5 punts); c) l'increment del protagonisme del PSUC i d'ERC amb la centralització de les decisions polítiques per part del govern de Negrín i la pèrdua d'influència de la CNT-FAI i la repressió del POUM (0,5 punts); d) la davallada final a partir de la pèrdua en la Batalla de l'Ebre, a finals del 1938 i la conquesta de Catalunya per l'exèrcit franquista en els mesos de gener i febrer del 1939, fins a la fi de la guerra l'abril del mateix any. (0,5 punts)

Si l'alumne incideix més en els aspectes estrictament militars - a) expedició a Mallorca, defensa del front d'Aragó; b) entrada de les tropes franquistes en territori català i bombardeigs sistemàtics sobre la població civil; c) batalla de l'Ebre; d) enfonsament militar i ocupació franquista de Catalunya- el corrector/a ho considerarà també correcte i aplicarà la distribució de punts indicada anteriorment.

Exercici 2: Mapa de les colònies industrials a la conca del Llobregat

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels Objectius terminals 1, 2 i 3 que corresponen fonamentalment amb els continguts de fets i conceptes 1.3 i amb els blocs de continguts de procediments 1.4, 2.1, 3.1, 3.2 i 4.4.

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aportí, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat haurà d'indicar la localització geogràfica de les colònies i descriure el traçat de la xarxa ferroviària posant de relleu la relació entre aquesta xarxa i la ubicació de les colònies. (0,5). També haurà de situar aquest mapa a la segona meitat del segle XIX i explicar les raons per les quals els industrials catalans traslladen la producció tèxtil a la conca dels rius. (0,50)

2) 1,5

L'alumnat haurà de fer esment de les instal·lacions relacionades amb la producció (la fàbrica, els magatzems, les oficines, etc.) i dels equipaments (els habitatges dels obrers, la casa de l'amo, l'Església, l'escola, l'economat, etc.) (0,50). També haurà d'exposar els avantatges (gratuïtat de la font d'energia, una mà d'obra barata i constantment controlada, beneficis fiscals...) (0,5) i dels inconvenients (dependència del cabal d'aigua del riu, cost del transport i de la construcció de les instal·lacions annexes a la fàbrica...) (0,5).

3) 2,5

L'alumnat haurà d'exposar els factors que van afavorir el procés d'industrialització (iniciativa empresarial, abundant mà d'obra, mecanització, proteccionisme...) (0,75). També haurà d'exposar la importància de la indústria tèxtil en el procés d'industrialització sobre tot a partir de l'ús del cotó (0,5) i la millora de la producció amb la introducció de noves tecnologies (selfactines) i noves formes de producció (vapors i colònies industrials) (0,5). També haurà de fer esment de la indústria metal·lúrgica (Bonaplata, Maquinista, Vulcano...); de la indústria química (adobs, colorants, estampacions...); de la indústria tapera, explotació mines de carbó, etc. (0,75).